

Vischnaunca Tujetsch
Gemeinde Tujetsch

Protocol dalla radunonza da vischnaunca

dils 16 da december 2016

allas 20.00 uras ell'aula dalla casa da scola a Sedrun

Protocol dalla radunanza da vischnaunca dils 16 da december 2016 dallas 20.00 uras entochen las 22.30 uras, ell'aula dalla casa da scola a Sedrun

Presidi:	Beat Roeschlin (president communal)
Actuar:	Simon Collenberg
Dumbravusch:	Severino Solèr
Presents:	32 persunas (inclus suprastonza ed actuar)
Perstgisas:	René Epp (cussegl da vischnaunca e deputau) Franco Curschellas (cussegl da vischnaunca) Sep Aluis Monn (cussegl da vischnaunca) Andreas Pfister (cau digl uffeci da baghegiar)

Tractandas:

1. Avertura
2. Approbaziun dil protocol dils 22 da schaner 2016
3. Cunvegna da prestaziun culla Regiun Surselva – Center da formaziun Surselva
4. Preventiv 2017
 - a) Vischnaunca Tujetsch
 - b) Bogn Sedrun
 - c) Fixar il pei da taglia per igl onn 2017
 - d) Fixar il pei da taglia sin schischom per igl onn 2017
5. Orientaziuns
6. Varia

1. Tractanda Avertura / Beinvegni

Il president communal Beat Roeschlin beneventa cordialmein tuttas Tuatschinas e tuts Tuatschins, ils commembers dil cussegl da vischnaunca ed ils commembers dalla cumissiun da gestiun tier la siatavla radunonza da vischnaunca dil trienni 2014/2017.

Il president communal constatescha che la radunonza seigi vegnida convocada tenor las prescripziuns, denter auter cun la publicaziun ella Tuatschina nr. 23 dils 25 da november 2016 e sin la pagina d'internet dalla vischnaunca. Ultra da quei seigi vegniu repartiu in messadi en mintga casada.

Ei dat neginas propostas da cumpletar ni midar la gliesta da tractandas, aschia che quella vegn declarada sco approvada.

Il post sco dumbravusch surpren il commember dil cussegl da vischnaunca Severino Solèr.

Las votaziuns vegnan per ordinari fatgas cun maunpli. Tier las votaziuns cun maunpli ei la pluralitad da quels che voteschan decisiva, ein las vuschs ulivas ei la damonda renviada. Ina quarta dils votants presents sa pretender scrutini.

2. Tractanda Approbaziun dil protocol

Il protocol dalla davosa radunonza da vischnaunca dils 22 da schaner 2016 ei staus publicaus ella Tuatschina nr. 3 dils 12 da fevrer 2016. Per quei motiv vegn ei desistiu da preleger il protocol.

Votaziun:

Il protocol dalla radunonza da vischnaunca dils 22 da schaner 2016 vegn approbaus unanimamein.

3. Tractanda Cunvegna da prestaziun culla Regiun Surselva – Center da formaziun Surselva

Beat Roeschlin, president communal:

La vischnaunca da Tujetsch ha l'intenziun da serrar giu culla Regiun Surselva ina cunvegna da prestaziun che cuntegn tut ils survetschs da scolaziun. Cheutier s'audan las suandontas purschidas:

- Survetsch logopedic Surselva
- Scola vinavon
- Scola professiunala commerciala Surselva
- Scola professiunala industriala Surselva
- Scola media mercantila e propedeutica Surselva
- Scola mercantila dil di Surselva
- Scola da musica Surselva

La cunvegna vegn serrada giu per ils proxims 10 onns. Cun quella cunvegna han las vischnauncas dalla Surselva la finamira da salvar ils survetschs da scolaziun ella regiun e buca schar dislocar tals per exempel a Cuera. Ord quei motiv vegn quella cunvegna serrada giu per aschi in liung cuoz. Cul consentiment dalla vischnaunca per la cunvegna da prestaziun s'oblighescha quella da pagar ina contribuziun per las prestaziuns. La vischnaunca da Tujetsch ha da pagar contribuziuns per la Scola da musica Surselva e pil Survetsch logopedic Surselva (inclus la promoziun d'affons special talentai). En tut sto la vischnaunca da Tujetsch separticipar cun ina summa annuala da frs. 65'334.25.

Votaziun:

La radunonza da vischnaunca approbescha unanimamein la cunvegna da prestaziun denter la vischnaunca da Tujetsch e la Regiun Surselva pertuccont il Center da formaziun Surselva.

4. Tractanda Preventiv 2017

Introducziun entras il president communal:

Ils cashflows, pia ils mieds che stattan a disposiziun per investiziuns, vegnan a sereducir ils proxims onns. Fertun ch'igl ei resultau igl onn 2014 in cashflow da frs. 3'429'000.00, ei in da frs. 430'000.00 previus pigl onn 2016. Per igl onn 2017 quenta la vischnaunca aunc cun in cashflow da frs. 322'000.00. La terminaziun dil plazzal dalla NEAT, l'iniziativa da secundas habitaziuns ed il svilup turistic ein ils motivs per il svilup negativ dil cashflow. La vischnaunca da Tujetsch quenta naven digl onn 2017 cun cashflows sut frs. 600'000.00.

La facultad netta per habitont (facultad finanziaria – capital jester : diember da habitonts) per ils onns 2014, 2015 e 2016 ei fetg aulta. Igl onn 2017 vegn quella cefra ad esser pli pintga.

Investiziuns da rodund frs. 26.3 milliuns ein planisadas per ils proxims onns. Sche tut ils projects vegnan mess entuorn, ei actualmein aunc aviert. Nus vegnin a stuer metter prioritads. La cefra d'investiziun cuntegn la sanaziun ed engrondaziun dil Bogn Sedrun, il

baghegiament dalla residenza da seniors, la renovaziun dil baghetg stradal, igl emprest per las cabinas naven da Salins si Cuolm da Vi ch'ei previdas per la colligiazion dils territoris da skis Sedrun-Mustér ed ulteriuras investiziuns necessarias. Sche la vischnaunca da Tujetsch pren avon tut quellas investiziuns, croda la facultad netta per habitont sin in minus da frs. 15'500.00. Consequentamein seresulta allura in deivet dalla facultad per habitont. Plinavon creschan en quei cass ils deivets a liung temps sin frs. 27 milliuns.

Survesta

Cefras	Quen 2014	Quen 2015	Preventiv 2016	Preventiv 2017	Cumulativ 2016/17	Plan da finanzas (cumulativ) 2018-2021
Cashflow	3'429'000	3'352'000	430'000	322'000	664'000	< 600'000
Facultad netta per habitont	> 6'000	> 7'500	> 7'100	>3'500	n/a	>-15'500
Investiziuns (Cash out)	1'095'000	966'000	2'467'000-1'500'000	2'673'000+2'700'000	6'340'000	26'300'000
Svilup facultad netta 2015 - 2017	8'500'000	10'600'000	10'000'000	4'900'000	n/a	-22'000'000
Deivets a liung temps	5'050'000	3'180'000	1'090'000	5000'000	n/a	27'000'000

Il plan da finanzas 2018 – 2021 muossa ch'ils cashflows vegnan a prender giu ils proxims onns. Ils motivs per quei svilup ein:

- sminuaziun dallas entradas da taglia tier las personas naturalas e giuridicas
- naven digl onn 2020 pli paucas entradas ord il tscheins d'aua
- augment da cuosts per il beinstar social

Quels facturs sa la vischnaunca buca influenzar. Medemamein han quels facturs in effect direct sil cashflow. Per migliorar las aspectativas vala ei da prender mesiras:

- spargnar cuosts tier l'administraziun communal e tier l'educaziun (scalem superiu)
- optimar menaschis che cuostan ina massa daners sco il Bogn Sedrun e la casa da scola a Rueras.
- metter prioritads tier las investiziuns.

Introducziun entras Guido Friberg, president dalla cumissiun da gestiun:

L'introducziun dil messadi cuntegn ina gronda part dallas tematicas che nus havein discussiunau culla suprastanza communal. Il messadi dat aschia ina buna informaziun davart las differentas spartas. Il preventiv muossa ch'igl ei pusseivel da contonscher cullas atgnas prestaziuns ed entradas in quen ulivau. Il spazi d'agir ord atgna forza ei denton vegnius pli stretgs e pretenda in bien maun co agir egl avegnir. Cheutier dat ei pliras vestas:

- empruar da segirar las entradas actualas e cattar novas entradas. Quei ei ina gronda sfida, damai che la vischnaunca da Tujetsch ei dependenta da tiarzas personas.
- analisar ils pensums e survetschs actuals
 - tgei survetschs stuein e savein nus porscher?
 - en tgei qualitat vulein nus porscher ils survetschs?

Quei ei medemamein ina sfida, cun quei che mintga convischin ha differentas imaginaziuns pertuccont ils suranumni puncts.

- analisar las estructuras politicas ed il menaschi communal. Quei pensum impurtont ha ina cumissiun gia surpriu.

- metter accents da spargn. Quei ei medemamein ina greva incarica, damai ch'ins sedistacca magari vess da quei ch'ins ei disaus.

La vischnaunca duei da principi exequir efficientamein sias incumbensas publicas. Plinavon duei ella procurar per bunas cundiziuns da rama per habitar e luvrar sco era pil turissem.

Il preventiv dil Bogn Sedrun vesa ora pli u meins tuttina sco ils davos onns. Sper la sanaziun ed ina eventuala engrondaziun dalla purschida sto el futur era vegnir discussiunau davart la finanziaziun dil menaschi. La vischnaunca da Tujetsch porta da vegl enneu in grond buordi finanziel. Quei buca mo pil convischin, mobein era per l'interessenza turistica.

Nus engraziein alla suprastanza communal per las interessantas ed aviartas discussiuns sco era a tuttas spartas dil menaschi communal per la buna lavur e proponin d'approbar las propostas suttamessas.

Placi Berther, Camischolas, ha ina damonda pertuccont la finanziaziun dalla residenza da seniors. Il president communal Beat Roeschlin declara ch'el vegni ad informar pli tard davart quella tematica e prenda ussa buca posiziun tier quei project.

Tractaziun dils preventivs:

Il president communal Beat Roeschlin declara las posiziuns dils preventivs dalla vischnaunca da Tujetsch e dil Bogn Sedrun e metta avon il quen d'investiziun dalla vischnaunca da Tujetsch. Ei dat entginas damondas davart dils participonts dalla radunonza communal.

Tier la sparta *scolaziun e formaziun* fa Tumaisch Valier la damonda alla suprastanza communal sch'ei seigi ord vesta dalla vischnaunca pusseivel ch'ils interessents dils uclauns savessan far diever dil bus da scola, aschinavon ch'ei ha aunc plaz.

Il gerau Mario Hitz declara ch'el vegni a sclarir giu quei giavisch.

Tier la rubrica *economia / alps e pastiras* vul Tumaisch Valier saver sche la vischnaunca ha schau vi a liunga vesta las tegias d'alp ch'ella ha l'intenziun da sanar tenor il preventiv 2017. Ord vesta da Tumaisch Valier eisi impurtont da sclarir giu quei fatg avon che far investiziuns ellas tegias d'alp.

Gerau Renato Decurtins:

Las tegias d'alp si l'alp Tgom e si l'alp Cuolm Cavorgia ein schadas vi. Nus sclarin mintgamai giu sch'igl affittader ei prompts da prender si la tegia a liunga vesta avon che nus fagein investiziuns. Ell'alp Cuolm Cavorgia vegnan pliras lingias d'aua remplazzadas. Ell'alp Tgom ston duas tegias vegnir sanadas, oravontut encunter humiditad. Els proxims onns vegn la vischnaunca era a stuer sanar pliras puschineras e certs auters baghetgs d'alp. Consequentamein vegnan entgins cuosts a resultar sin quei sector ils proxims onns.

Tier la sparta *economia / turissem* damonda Tumaisch Valier la suprastanza communal sch'els hagien elavurau ora in concept pil center d'informaziun sil pass Alpsu. Tenor Tumaisch Valier eisi impurtont dad arver il center d'informaziun mintgamai la fin d'jamna.

Il president communal Beat Roeschlin declara ch'il center d'informaziun seigi in impurtont punct da sentupada. Quei center da sentupada stoppi tenor el esser aviarts la stad ed igl unviern. Plinavon exprima il president communal che la suprastanza communal seigi vidlunder vid elaborar ina sligiazion, co il center d'informaziun duei veser ora egl avegnir.

Tiel quen d'investiziun dalla vischnaunca da Tujetsch damonda Tumaisch Valier la suprastanza communal sch'ei vegni mintgamai menau atras ina procedura da perimeter tier las sanaziuns dallas vias. Plinavon sedamonda el sche la sanaziun dalla Via Vedra a Zarcuns seigi veramein necessaria ni sche la vischnaunca sappi buca spustar quei project.

Gerau André Schmid:

Nus havein menau atras pliras proceduras da perimeter ils davos onns. Sch'il fundament dalla via vegn sanaus, meina la vischnaunca mintgamai atras ina procedura da perimeter. Tier sanaziuns pli semplas che vegnan fatgas per evitar pli gronds donns vid il fundament dalla via, desistin nus dad ina procedura da perimeter. Tier la Via Gionda che vegn sanada l'auter onn, menein nus atras ina procedura da perimeter.

Tier la sanaziun dalla Via Vedra a Zarcuns remplazza l'Aua Cristalla las lingias d'aua e l'energia alpina entginas lingias d'electricidad. Damai che las suranumnadas interpresas meinan atras lavurs vid la via, vul la vischnaunca era gest liquidar la sanaziun e buca spustar tala. L'energia alpina e l'Aua Cristalla vegnan a separticipar vid ils cuosts da sanaziun dalla via. Ord quei motiv fagein nus buca ina procedura da perimeter. Plinavon s'auda ina senda da viandar tier quei project. La senda da viandar vegn a colligiar la Via Vedra cun la senda che meina en direcziun Rueras. Cun quella senda savein nus porscher ina ulteriura purschida als hosps da vacanzas.

Tumaisch Valier sedamonda sch'ei seigi necessari da cumprar ina pistunza gronda. El declara che quella maschina cuosti rodund frs. 100'000.00 dapli che la maschina ch'ei uss en possess dalla vischnaunca da Tujetsch.

Gerau André Schmid:

La pistunza ei gia dapi 14 onns en funcziun. Cul temps caschuna quella maschina gronds cuosts da reparaturas. Ord quei motiv fa ei senn da cumprar ina nova maschina. La maschina nova che nus vulein acquistar ha la medema ladezia sco la maschina che nus havein uss. Ei vegn magari avon che la vischnaunca drova agid dallas pendicularas da Andermatt-Sedrun per la preparaziun dalla loipa. Las pistunzas dallas pendicularas ein pli ladas. Ord quei motiv havein nus entschiet a slargiar las punts cura che nus fagein sanaziuns. Aschia san era las pistunzas dallas pendicularas passar las punts.

La nova pistunza vegn duvrada stediamein buca mo per preparar la loipa, mobein era per las sendas da spassegiar digl unviern sco era per ina part dallas vias da scursalar.

Nus havein retschert ina offerta ella summa da frs. 260'000.00 per la pistunza che nus vulein cumprar. Consequentamein stuein nus aunc contrahar per tener en la summa indicada el preventiv 2017.

Tumaisch Valier fa la damonda sch'ei fussi buca pusseivel da cumprar ina pistunza da demonstraziun ni dad acquistar ensemen ina maschina cullas pendicularas.

Gerau André Schmid:

La pistonza vegn acquistada sigl unviern 2017/18. Dil Maraton Surselva vegnin nus a saver empruar ora ina pistonza d'emprova. Naturalmein prendin nus bugen encunter la proposta da Tumaisch Valier.

Il president communal Beat Roeschlin declara ch'ei setracta d'in bien preventiv. Ord quei motiv ston ils peis da taglia buca vegnir alzai pil mument.

Votaziun:

La radunonza da vischnaunca

- a) **approbescha unanimamein il preventiv 2017 dil quen da menaschi e quen d'investiziun dalla vischnaunca da Tujetsch.**
- b) **approbescha unanimamein il preventiv 2017 dil quen da menaschi dil Bogn Sedrun.**
- c) **decida unanimamein da schar il pei da taglia d'entrada e da facultad per igl onn 2017 sin 95% dalla taglia semplia dil cantun.**
- d) **fixescha unanimamein il pei da taglia sin schischom per igl onn 2017 sin 1.5‰.**

5. Tractanda Orientaziuns

Residenza da seniors

Beat Roeschlin, president communal:

La vischnaunca da Tujetsch ei actualmein en stretg contact culla Fundaziun Puntreis. La Fundaziun Puntreis ha buca las pusseivladads da finanziar tut ils cuosts d'investiziun dalla residenza da seniors. La situaziun vesa ora aschia che la Fundaziun Puntreis ha dabia deivets. La vischnaunca da Tujetsch ei vid encurir ina sligiazion per la finanziaziun dalla residenza. Ina pusseivladad ei che la vischnaunca da Tujetsch dat in emprest senza tscheins sur in spazi da 20 onns alla Fundaziun Puntreis. Planisar in niev project, ei ina outra sligiazion che la vischnaunca sa prender en vesta. La planisaziun d'in niev project cuozza denton dus onns entochen che tala schai sin meisa. La vischnaunca sa che la populaziun da Tujetsch spetga sin quella residenza. La planisaziun dil project ei cumpletta aschia ch'ins savess beinspert entscheiver en a construir la residenza. Uss sto mo aunc la finanziaziun vegnir sclarida.

Discussiun:

Placi Berther, Camischolas, damonda la suprastonza communalas sche las vischnauncas da Disentis/Mustér e Medel/Lucmagn hagian buca l'obligaziun da separticipar vid la finanziaziun dalla residenza da seniors. La renovaziun ed engrondaziun dalla casa da tgira a Mustér seigi era vegnida finanziada dallas vischnauncas Medel/Lucmagn, Disentis/Mustér e Tujetsch. Ei sappi buca esser che la vischnaunca da Tujetsch hagi da surprendre tut ils cuosts per la construcziun dalla residenza da seniors.

Beat Roeschlin, president communal:

La Fundaziun Puntreis fuss oz buca en ina tala situaziun finanziaria sche las vischnauncas Medel/Lucmagn, Disentis/Mustér e Tujetsch havessan concediu tier la renovaziun ed engrondaziun dalla casa da tgira a Mustér garanzias finanzialas. Havess la Fundaziun Puntreis numnadamein retschert quellas garanzias da lezzas uras, obteness ella oz dallas bancas credits per la construcziun dalla residenza.

Tumaisch Valier damonda la suprastonza communal sch'il cantun Grischun sustegn quella residenza da seniors en ina ni l'otra fuorma.

Gerou André Schmid:

La vischnaunca da Tujetsch retscheiva negin sustegn dil cantun Grischun. La vischnaunca da Tujetsch ha desistiu dils letgs dalla Tgésa s. Vigeli culla empermischun ch'ei vegni realisau ina residenza da seniors a Sedrun. Deplorablamein eisi buca vegniu serrau giu in contract che cuntegn quella empermischun da lezzas uras. Uss havein nus la situaziun che la Fundaziun Puntreis vul realisar il project. La Fundaziun Puntreis ha denton mo restrenschildas pusseivladads da financiar la residenza. Ord mia vesta havessan las vischnauncas da Medel/Lucmagn, Disentis/Mustér e Tujetsch stuiu contribuir buca mo garanzias finanzialas per la renovaziun ed engrondaziun dalla casa da tgira a Mustér, mobein era entgins mieds liquids. Lu havess la Fundaziun Puntreis oz negin problem da financiar la residenza da seniors. En scadin cass vul il pievel da Tujetsch che quei project vegni realisau. La planisaziun dil project ei terminada ed uss stuein nus contrahar culla Fundaziun Puntreis per anflar comunablamein ina sliigiaziun pertuccont la finanziaziun e realisaziun dalla residenza da seniors.

Theodor Berther:

Sche la Fundaziun Puntreis stat finanziamein buca aschi bein e la vischnaunca da Tujetsch sto financiar cun agens mieds la residenza da seniors, sa ella era gest surprender gl'entir menaschi. Allura s'auda l'immobilia era alla vischnaunca. In auter avantatg d'ina atgna finanziaziun ei che nus essan buca dependents da tiarzas personas e savein prender sez las decisiuns dil menaschi.

Gerou André Schmid:

Da financiar e menar sez la residenza da seniors ei segiramein ina varianta che la vischnaunca da Tujetsch sto perseguitar. Ina outra varianta ei che la vischnaunca da Tujetsch procura per la finanziaziun dalla residenza da seniors e tala vegn menada dalla Fundaziun Puntreis. Tgi che surpren il deficit dil menaschi el cass che buca tuttas habitaziuns ein occupadas, ei era ina damonda che sto vegnir sclarida. Sche la vischnaunca da Tujetsch sto financiar l'entira residenza cun agens mieds, sa la vischnaunca tenor miu meini gest surprender gl'entir menaschi. Denton sperein nus aunc adina che la Fundaziun Puntreis setegn vid sia empermischun e realisescha la residenza da seniors cun sustegn finanziel dalla vischnaunca da Tujetsch.

Tumaisch Valier exprima che biaras personas ella vischnaunca da Tujetsch spetgan silla residenza da seniors.

Beat Roeschlin, president communal:

La vischnaunca da Tujetsch vul entscheiver a baghegiar la residenza da seniors la primavera proxima. Quei ei denton mo allura pusseivel sche la finanziaziun ei segirada.

Placi Berther, Camischolas, fa la damonda sche las vischnauncas da Medel/Lucmagn e Disentis/Mustér stoppien buca separticipar alla finanziaziun dalla residenza da seniors.

Gerau Renato Decurtins:

Nus stuein tener dapart la casa da tgira e la residenza da seniors. Ei exista neginas leschas che pretendan che las vischnauncas han l'obligaziun da realisar ina residenza da seniors. Consequentamein ei la realisaziun d'ina residenza da seniors buca l'incarica dallas vischnauncas. Ord quei motiv vegnan las vischnauncas da Disentis/Mustér e Medel/Lucmagn probablamein buca a separticipar vid la finanziaziun dalla residenza. A Mustér realiseschan personas privatas habitaziuns da seniors. Sco gia menziunau han las vischnauncas da lezzas uras buca mess a disposiziun garanzias finanzialas per la renovaziun ed engrondaziun dalla casa da tgira a Mustér. Las vischnauncas Disentis/Mustér, Medel/Lucmagn e Tujetsch han surpriu ina pintga part dalla finanziaziun ed ils ulteriurs cuosts ein vegni finanziari cun capital jester dallas bancas.

Ella Purtenza ein quater residenzas da seniors vegnidadas baghegiadas ils davos onns entras la Fundaziun Flury. Quellas residenzas da seniors ein occupadas fetg bein. Suenter la realisaziun d'ina residenza da seniors va ei tenor l'informaziun dalla Fundaziun Flury per ordinari in onn entochen che tala ei occupada cumpleinamein.

Beni Hendry ei dil meini che la vischnaunca da Tujetsch duei elavurar e presentar al pievel in concept da menaschi per la residenza da seniors. Il concept da menaschi duei cuntener denter auter in habitar accumpignau.

Gerau Renato Decurtins:

L'idea ei veramein da porscher in habitar accumpignau ensemen culla organisaziun Spitex e quei sur gl'entir di ora. Tenor mias retschercas sa ina persuna che pren dimora ella residenza da seniors cuvierer ils cuosts per habitar culla renta dall'assicuranza per vegls e survivents. El cass che la renta tonscha buca per financiar tut ils cuosts, retscheiva la persuna sustegn finanziel en fuorma da prestaziuns supplementaras.

Beat Roeschlin, president communal:

Nus essan vidlunder d'elavurar ina sligiazion per la residenza da seniors. Quei project ha fetg gronda prioritad en suprastanza communal. Ussa less jeu denton serrar giu la discussiun davart la residenza da seniors, damai che nus havein aunc dad orientar vus davart ulteriuras tematicas.

Iniziativa «Lantschar contractivas da fusiun ella Cadi»

Beat Roeschlin, president communal:

L'iniziativa per lantschar contractivas da fusiun ella Cadi ei vegnida inoltrada igl 1. da december 2016. L'iniziativa cumpeglia 114 sottascripziuns valeivlas da personas cun dretg da votar ella vischnaunca da Tujetsch. L'iniziativa ha consequentamein contonschiu las sottascripziuns necessarias. 100 sottascripziuns ein tenor la costituziun communal necessarias per ch'ina iniziativa sto vegnir tractada dils gremis politics.

Vigeli Giossi:

Biaras personas prendan buca dimora ella residenza da seniors. Nus havein avunda habitaziuns en vischnaunca. Quella residenza da seniors duvrein nus buca. Jeu sun segirs che quei baghetg vegn mai construius. Plinavon vi jeu far attents la suprastanza communal da buca schar metter sut squetsch dalla Fundaziun Puntreis pertuccont la finanziaziun dalla residenza da seniors.

Colligiazion dils territoris da skis Sedrun-Mustér

Beat Roeschlin, president communal:

La vischnaunca da Tujetsch ha giu ina sesida cullas pendicularas da Mustér pertuccont la colligiazion dils territoris da skis Sedrun-Mustér. Las pendicularas da Mustér han l'intenziun da construir in cundrez da transport cun duas cabinas. Las cabinas vegnan a transportar ils hosps naven da Salins a Cungieri e silsunter a Cuolm da Vi.

A Cungieri ei ina extrada planisada. In ascensur meina ils hosps sil plaunterren buca lunsch naven dalla anteriura ustria. L'extrada ei medemamein construida per glieud impedida. Sche nus vulein reactivar il cuolm da Cungieri sto quel vegnir colligiaus cun lingias d'aua ed electricitad. Ina canalisaziun giu da Cungieri stuein nus allura era baghegiar. Plinavon ei era ina punt sur il Drun necessaria per ch'ils hosps contonschan cumadeivlamein la staziun dalla cabina cura ch'els vegnan giu da Cungieri. La finanziaziun dall'extrada a Cungieri e dallas ulteriuras investiziuns numnadas per Cungieri ei el mument aunc buca sclarida.

Naven dils 3 da fevrer 2017 san ils habitonts da Tujetsch prender investa dalla planisaziun d'utilisaziun ch'ei necessaria per la colligiazion dils territoris da skis Sedrun-Mustér. Per quella colligiazion drova ei ina adattaziun da pliras zonas. Plinavon ei ina adattaziun dil plan d'avertura basigneivla e la vischnaunca sto conceder plirs dretgs. La votaziun davart las fatschentas numnadas per la colligiazion dils territoris da skis Sedrun-Mustér ha liug dumengia, ils 21 da matg 2017.

Revisiun parziala dalla planisaziun locala e dalla lescha da baghegiar

Beat Roeschlin, president communal:

A caschun dalla votaziun all'urna dils 20 da december 2015 ha la populaziun da Tujetsch approbau la revisiun parziala dalla planisaziun locala e dalla lescha da baghegiar. Silsunter han pliras organisaziuns digl ambient fatg protesta encunter quella revisiun. La revisiun ei actualmein tiel cantun Grischun e vegn buca dada vinavon al cussegl guvernativ. La vischnaunca da Tujetsch cumbatta en connex culla revisiun oravontut per l'engrondaziun dalla zona d'industria.

L'Alptransit SA ei vid liquidar las davosas lavurs sigl areal dalla NEAT. Silsunter vegn l'interpresa a bandunar Sedrun. La vischnaunca da Tujetsch ei en contractivas cun l'Alptransit per sclarir giu che l'interpresa hagi liquidau tut sias incumbensas ch'ei screttas avon sco per exempel renaturalisar certas parcelas.

6. Tractanda Varia

Guido Monn:

Nus stuein far diever dil cuolm da Cungieri. La colligiaziun dils territoris da skis Sedrun-Mustér ei la davosa schanza per reactivar quei cuolm. Nus savein promover quei cuolm cun differentas purschidas. Il cuolm ei oravontut ina schanza pil turissem da stad. Dapi entgins onns dat ei adina pli e pli pauc neiv. Per da quels bials dis sco nus havein gest uss, ei Cungieri ina buna purschida.

Norbert Berther:

La corporaziun regiunala Surselva ei vegnida sliigiada si cun la fin digl onn 2015. Ord quella organisaziun ei la conferenza dils presidents da vischnaunca naschida. Tgei lavur fa quei gremi e contas sedutas ad onn han liug?

Beat Roeschlin, president communal:

Igl onn 2016 essan nus stai fatschentai per gronda part cun elavurar las statutas e las cunvegnas da prestaziun denter las vischnauncas e la Regiun Surselva. La conferenza da presidents dat als presidents ina buna plattafuorma per sediscuorer davart tematicas che pertuccan las vischnauncas dalla Surselva. Nus sentupein treis gadas enteifer dus meins per tractar las fatschentas.

Tumaisch Valier:

Il deputau Heinrich Berther ha inoltrau ina moziun tiel Cussegl grond che pretenda che la colligiaziun dil tren sul pass Alpsu (Surselva-Ursera) sto vegnir migliurada, aschia che la garanzia ch'il tren cursescha duront igl entir unviern ei dada. Tgei concretas lavurs ha la vischnaunca da Tujetsch liquidau en favur da quella moziun? Co vegn la vischnaunca da Tujetsch involucada cheu?

Allura hai jeu aunc ina outra damonda. A Mulinatsch sesanfla in baghetg. Il baghetg ei en in fetg schliet stan. A Camischolas sesanfla era in baghetg, ina part da tal ei gia vegnida spazzada. Ha la vischnaunca da Tujetsch gia interpretadiu enzatgei pertuccont quels baghetgs?

Gerard André Schmid:

La vischnaunca da Tujetsch ha gia fatg attents la possessura che quei baghetg si Mulinatsch duei vegnir sanaus ni spazzaus. Sinaquei ha la possessura denton interpretadiu neginas mesiras. La vischnaunca da Tujetsch vegn l'auter onn a stuer procurar per ina sligiaziun per quei baghetg sco era pertuccont il baghetg a Camischolas, nua che mo ina part dalla construcziun ei vegnida demontada.

Calist Giossi:

Nus indigens paghein taxas da hosps e turissem sco ils proprietaris da secundas habitaziuns. Lezs san far diever culla carta da hosps gratuitamein da differentas purschidas che nus stuein pagar persunter. Jeu quettel che quei seigi buca endretg. Jeu sun dil meini che nus duessan era saver profitar dalla carta da hosps, la finfinala paghein nus taglia ella vischnaunca da Tujetsch.

Beat Roeschlin, president communal:

Jeu prendel sco empren posiziun silla damonda da Tumaisch Valier. Jeu sun staus comunablamein cun Curdin Brugger e Heinrich Berther ad ina informaziun publica ad Andermatt pertuccont la moziun dil pass Alpsu. La finamira ei da saver garantir el futur ch'il tren sa cursar gl'entir unviern. Per quei intent ston entginas gallarias dalla vart dil cantun Ursera vegnir construidas, quei che munta grondas investiziuns. La vischnaunca da Tujetsch sustegn quei project e vegn a far tut il pusseivel che tal sa vegnir realisaus. Ils emprems pass en quei project succedan l'auter onn.

Ussa vegnel jeu anavos silla damonda da Calist Giossi. Ei constat ch'ils proprietaris da secundas habitaziuns obtegnan quellas purschidas culla carta da hosps e che nus stuein pagar persunter. La vischnaunca da Tujetsch ei ligiada cheu vid las prescripziuns dalla lescha da taxas da hosps e turissem. Quella lescha stuess vegnir suttamessa ad ina revisiun per midar quella situaziun. Da menar atras ina revisiun dalla lescha cussegliel jeu denton buca alla vischnaunca.

Guido Monn:

Ils mieds per las mesiras che ston vegnidas menadas atras per ch'il tren sappi cursar duront gl'entir unviern sul pass Alpsu ein avon maun. Quels mieds sesanflan en in brieu. Uss ei la vischnaunca da Tujetsch obligada da far ina damonda al cantun Grischun per iniziar quei project.

Beat Roeschlin, president communal:

Igl ei nossa finamira da garantir ina buna colligiaziun sul pass Alpsu. Ord quei motiv sun jeu leds e cuntents ch'il deputau Heinrich Berther ha inoltrau quella moziun. La vischnaunca Tujetsch vegn a sustener quei project nua ch'ella sa.

Cusseglier Severino Solèr:

Dapi miez december ei il tunnel dalla NEAT aviarts. Quei ha la consequenza che pli paucs trens ferman a Caschinutta. Consequentamein ein las colligiaziuns naven da Sedrun buca pli aschi bunas. Ord quei motiv sun jeu dil meini che la vischnaunca da Tujetsch stuess far ina alianza cun auters cantuns ch'ei pertuccai da quella situaziun sco il cantun Ursera ed encurir sligiaziuns co migliorar las colligiaziuns. La finamira sto esser che nus havein egl avegnir puspei meglieras colligiaziuns naven da Caschinutta, respectivamein naven da Sedrun.

Beat Roeschlin, president communal:

Las colligiaziuns dil tren naven da Sedrun ein ina fetg impurtanta tematica. La vischnaunca da Tujetsch ei era gia stada el temps vargau activa per migliorar las colligiaziuns dil tren e vegn era a metter vinavon gronda peisa sin quella tematica.

Guido Monn:

El cass che la colligiaziun dils territoris da skis Sedrun-Mustér vegn realisada, sto l'infrastructura dalla staziun a Sedrun vegnir baghegiada ora. Tier quei project sto la vischnaunca da Tujetsch era vegnir involucada.

Uss vi jeu orientar vus davart ina outra caussa. Venderdis, ils 30 da december 2016 ha liug ina informaziun dalla Pro Cungieri pertuccont l'extrada a Cungieri. Ulteriuras informaziuns suondan aunc. Tuts habitonts da Tujetsch ein cordialmein envidai a quella occurrenza.

Gerau André Schmid:

Jeu vi informar vus davart ina nova attracziun che nus savein porscher uonn. Naven da sonda, ils 17 da december 2016 ei il Lag Claus aviarts per patinar. L'ustria ei medemamein aviarta.

Il president communal Beat Roeschlin giavischa a tuts bialas fiastas da Nadal ed in bien niev onn 2017 e siara la radunonza communal cun engraziar a tut ils presents per la buna discussiun.

Sedrun, ils 29 da december 2016

Actuar:
Simon Collenberg

President communal:
Beat Roeschlin